

NESTED REALITIES

TEOSLUETTELO

Näytös I: 3.6–23.10.2022

GALLERIA ELVERKET

Nested Realities

GALLERIA ELVERKET, Tammisaari

Näytös I: 3.6–23.10 2022 | Näytös II: 5.11.2022–30.4.2023

Taiteilijat: Emma Ainala, Maija Albrecht, Axel Antas, H-C Berg, Andy Best & Merja Puustinen, Leonor Ruiz Dubrovin, Anna Estarriola, Kaisaleena Halinen, Karin Hellman, Åke Hellman, Hilda Hellström (SE), Ismo Kajander, Markus Kåhre, Juhani Linnovaara, Eeva Peura, Lovisa Ringborg (SE)

Nested Realities -näyttely esittelee 17 taiteilijaa, joiden töissä on tavalla tai toisella surrealistinen pohjavire. Kuten 1920-luvun varhaisilla surrealisteilla, avainsanoina ovat mystiikka, absurdismi, irrationaalisuus ja muodonmuutos sekä oman aikakauden myytin etsiminen. Monissa näyttelyteoksissa korostuvat unitilat ja heijastukset, ja ne toimivat kuin salaovina alitajuntaan, jossa etsitään unen ja valveen rajamailla yhteyttä ihmisen todelliseen luontoon. Uni tarjoaa mahdollisuuden nähdä ja kokea ympäristö ja oma keho eri tavalla. Monet teokset käsittelevät myös niin sanottuja sisäkkäisiä todellisuuksia – kokemusta siitä, että on samanaikaisesti osa toista, eräänlaista ylitodellisuutta. Digitaalinen viestintä ei ole ainoastaan tarjonnut meille yhteistä informaatioalustaa, vaan se on myös laajentanut käsitystämme elämisestä osana yhteistä virtuaalista sfääriä – supersurrealistista kuvavirtaa, jonka kohtaamme arjessa koko ajan.

Näyttely jakautuu kahteen näytökseen, joissa aika ja tila kääntyvät pääläelleen. Ensimmäinen ripustus esittelee pimeyttä ja eksistentiaalisia alkukesän valossa. Toinen, marraskuussa alkava taas on sävyiltään kirkkaampi ja leikkisämpi. Näyttelyssä esitellään uusien töiden lisäksi Pro Artibuksen kokoelmasta poimittuja teoksia sekä lainoja museoista ja yksityiskokoelmista. Andy Bestin & Merja Puustisen uusi paikkasidon nainen ulkoveistos kietoutuu koko galleriarakennuksen ympärille. Anna Estarriolalla ja Markus Kåhrella taas on molemmissa näytöksissä teokset, jotka käyvät omaa näytösten välistä tuotantodialogiaan. Maija Albrechtin grafiikka- ja esinekooste on niin ikään elävässä vuorovaikutuksessa molempien näytösten teemojen kanssa.

Camilla Granbacka, kuraattori

1. Andy Best & Merja Puustinen, *Pahan kukkia*, 2022, kangas, metalli, puhallin (ulkona gallerian katolla)
2. Leonor Ruiz Dubrovin, *Untitled*, 2021, öljy kankaalle. Pro Artibus -säätio
3. Leonor Ruiz Dubrovin, *Scenario*, 2019, öljy kankaalle.
4. Anna Estarriola, *Orastavat ajatukset*, 2015, installaatio: monikanavaääni, villa, hamppu ja tekokuuti. Kiasma
5. Eeva Peura, *Jälkiä*, 2013, akvarelli. Pro Artibus -säätio
6. Eeva Peura, *1-2-3-4*, 2013, öljy kankaalle. Pro Artibus -säätio
7. Eeva Peura, *Villiruusu*, 2013, akvarelli. Pro Artibus -säätio
8. Emma Ainala, *Complicated*, 2017, öljy kankaalle.
Lars Göran Johnssonin kokoelma, Turun taidemuseo
9. Åke Hellman, *Silmä*, 1966, öljy kankaalle. Yksityiskokoelma
10. Karin Hellman, *Huuto*, 1971, tekstiilityö. EMMA – Espoon modernin taiteen museo
- 11.–24. Maija Albrecht (kaikki teokset kuivaneula, chine collé jos muuta ei mainita)
11. *Hertta*, 2006 | 12. *Rouva*, 2021, esinekooste | 13. *Unessa*, 2013 | 14. *Maski*, 2004/2011 | 15. *Toisen silmin*, 2013 | 16. *Poistuminen*, 2009 | 17. *Minä täällä*, 2017, esinekooste. Yksityiskokoelma | 18. *Kevätilla*, 2011 | 19. *Aihe*, 2009 | 20. *Nebuloosa*, 2021 | 21. *Domino*, 2020, esinekooste | 22. *Neljäs sisar*, 2021, esinekooste | 23. *Linnun helminauha*, 2014 | 24. *Vaihtoehdoisia tapoja nähdä*, 2016
25. Kaisaleena Halinen, *Solitaire*, 2018, keramiikka,
26. Axel Antas, *Low lying cloud formation captured*, 2005, valokuva, Kiasma
27. Hans-Christian Berg, *Mind I*, 2004, lasi ja metalli, Pro Artibus -säätio
28. Lovisa Ringborg, *Shapeshifter*, 2017, valokuva
29. Lovisa Ringborg, *Ghost*, 2018, valokuva
30. Lovisa Ringborg, *Dancing Wall, Nesting*, 2017, valokuva
31. Hilda Hellström, *Portal*, 2016, ruukkusavi
32. Hilda Hellström, *The Pineal Gland*, 2020, kivi, silikoni
33. Hilda Hellström, *Night Visit*, 2019, jesmonite
34. Markus Kåhre, *Nimetön*, 1998, installaatio: kylpyhuoneen kaappi, verho ja valaisimet
35. Ismo Kajander, *Sinikka*, 2019, esinekooste
36. Juhani Linnovaara, *Mitä täällä tapahtuu*, 1977, serigrafia. Turun taidemuseo
37. Kaisaleena Halinen, *En minä aina ole sama*, 2018, installaatio: keramiikka, hius, puu

Ulkona gallerian katolla:

1. Andy Best & Merja Puustinen, *Pahan kukkia*, 2022, kangas, metalli, puhallin

Andy Bestin ja Merja Puustisen valtava veistos syleilee gallerian kattoa ja on sekä puoleensavetävä että luotaantyöntävä. Liaanit vievät ajatukset satuihin, kuten *Prinsessa Ruususeen* sekä *Jaakkoon ja pavunvarteen*. Veistoksessa toistuva piikikäs punainen kukka on saanut muotonsa risiiniltä – esteettisesti miellyttävältä mutta erittäin myrkylliseltä kasvilta. Toinen, valkopilkkuinen kukka taas muistuttaa myrkyllisen *Rafflesia arnoldii*-kasvin kukkaa, joka on maailman suurin ja halkaisijaltaan jopa metrin. Myrkyllisen kukan tuoksu tuo mieleen mädäntyvän lihan, joten sitä kutsutaan raatokukaksi. Taiteilijat ovat ottaneet vaikutteita runoilija Charles Baudelairin teoksesta *Pahan kukat (Les Fleurs du mal)*, freudilaisesta unen logiikasta, kuolemanäyistä ja tietoisuuden virroista. Rivien välistä on luettavissa uhkaava tulevaisuudenkuva kasveista, joiden geneettinen rakenne on muuttunut. Syinä ovat altistuminen maaperän saasteille tai esimerkiksi ydinonnettomuuksien jälkeiselle radioaktiiviselle säteilylle sekä luonnonympäristön keinotekoiset muutokset, jotka johtuvat kaivos- ja metsäteollisuudesta, saasteista ja väestönkasvusta.

ANDY BEST ja MERJA PUUSTINEN muodostavat Espoossa toimivan taiteilijaduon, joka toteuttaa usein suuria puhallettavia veistoksia museoihin ja kaupunkitilaan. Taiteilijoiden tapa käsitellä sosiaalisia aiheita saattaa olla provosoiva ja kiistanalainen, ja teokset antavat yleisölle mahdollisuuden kollektiiviseen aistielämykseen. Andy Best (s. Englannissa 1963) toimii kuvanveiston professorina Helsingin Kuvataideakatemiassa ja on väitöskirjattutkijana Aalto-yliopistossa. Hän muutti Suomeen vuonna 1988 opiskellakseen Kuvataideakatemiassa ja on luonut taide- ja mediaprojekteja yhdessä vaimonsa Merja Puustisen kanssa vuodesta 1993 lähtien. Merja Puustinen (s. 1963) on väitöskirjattutkijana Kuvataideakatemiassa. Best ja Puustinen olivat ensimmäisiä suomalaistaiteilijoita, jotka työskentelivät verkossa. He loivat 1990-luvulla nettiin vetäviä mutta provosoivia 3D-maailmoja ja saivat mediateoksistaan valtion taidepalkinnon vuonna 1998. Best ja Puustinen ovat toteuttaneet Helsinkiin julkisen teoksen nimeltä *Hiljaisuuden jalanjäljet*, joka koostuu suurista pronssisista eläinten jalanjäljistä.

2. Leonor Ruiz Dubrovin, *Untitled*, 2021, öljy kankaalle
Pro Artibus -säätio

3. Leonor Ruiz Dubrovin, *Scenario*, 2019, öljy kankaalle
Pro Artibus -säätio

Suuri öljymaalauk *Scenario* ilmentää ramppikuumeita, joka voi iskeä juuri ennen esitystä. Se kommentoi aikamme sosiaalisia paineita ja ponnistelua vaaditun tason saavuttamiseksi sekä pyrkimystä säilyttää samalla oma identiteettimme. *Untitled*-maalauk kuvaa takaapäin nähtyä päätä. Todellisuksena pitämämme asiat häviävät maalauksessa – ne sekoittuvat abstraktimpaan maailmaan ja suodattuvat sen kautta. Leonor Ruiz Dubrovinin tuotanto perustuu pitkälti vastakohtien yhdistelyyn: niissä kohtaavat esimerkiksi esittävyys ja suggestiivisuus tai todellisuus ja fiktio. Hän tarkastelee todellisuuskäsityksiämme ja alitajuntaa, ja tätä varten hyödyntää potentiaalia psykologista ja metaforista kuvastoa. Keskiössä on paljolti identiteetin käsite ja identiteetin säilyttäminen.

LEONOR RUIZ DUBROVINILLA (s.1978) on espanjalaiset ja suomenruotsalaiset juuret. Hän on kasvanut Madridissa mutta suorittanut taideopinnot Suomessa Kuvataideakatemiassa. Hän piti yksityisnäyttelyn Tammisaaren Galleria Elverketissä vuonna 2019 ja on osallistunut moniin ryhmänäyttelyihin muun muassa Espanjassa, Berliinissä, Tanskassa ja Itävallassa. Ruiz Dubrovin on tehnyt myös esimerkiksi kuolemaa käsitteleviä orgaanisia veistoksia. Hän on lisäksi hakenut maalauksiinsa inspiraatiota eurooppalaisesta maalausperinteestä, kuten alankomaalaisista 1500-luvun asetelmista.

4. Anna Estarriola, *Orastavat ajatukset*, 2015, installaatio: monikanavaääni, villa, hamppu ja tekokuitu

Kiasma

Suuren pään sisällä on kuusikymmentä pikkupäätä, joista yksi kuvailee eri tunnetiloja, toinen puhuu elonjäämisstrategioista ja kolmas kuvailee keinoja saavuttaa ekstasi tai päästä tuonpuoleiseen. Pää vilisee sanoja ja lausefragmentteja. Teos antaa visuaalisen muodon sisäiselle maailmalle, ajatusten synnylle ja muodostumiselle. Tämä kaikki ilmentää sitä, miltä itse ajatteluprosessi voi näyttää ja jopa kuulostaa. Veistoksen sisällä olevat pienet päät ovat kuin jälkiä muiden ihmisten ajatuksista, muistoja tai kenties oman itsen monia puolia tai ulottuvuuksia. Teos kohdistaa huomion siihen, millaiset todellisuudet saattavat jäädä katseiltamme piiloon.

ANNA ESTARRIOLALLA (s. 1980) on taiteen maisterin tutkinto Barcelonan yliopistosta (2004) ja Kuvataideakatemiasta (2009), ja hän on opiskellut myös nykytanssia. Estarriola sai vuonna 2015 mediataiteen AVEK-palkinnon. Hän yhdistelee teoksissaan usein videota, veistoksia, tanssia ja performanssia ja käyttää kehoa objektina. Taiteilija käsittelee työssään toistuvasti elämän tarkoitusta. Mukana on vahva kiinnostus ihmisen kollektiiviseen toimintaan ja varsinkin tapaamme reagoida todellisuuteen. Estarriola yhdistelee teoksiinsa usein tiedettä ja tekniikkaa sekä leikkii illuusioilla. Hän pyrkii yhdessä katsojan kanssa tarkastelemaan todellisuuden muotoutumista monitaiteisella ja leikkisällä tavalla.

5. Eeva Peura, *Jälkiä*, 2013, akvarelli. Pro Artibus -säätio
6. Eeva Peura, *1-2-3-4*, 2013, öljy kankaalle. Pro Artibus -säätio
7. Eeva Peura, *Villiruusu*, 2013, akvarelli. Pro Artibus -säätio

Villiruusu kuvaa nuorta naista, joka näyttää eläimen ja ihmisen sekoitukselta. Hänen päästään kasvaa puita, ja hän näyttää hoitamattomalta. Suut, silmät ja huulet toistuvat kepeästi akvarellissa *1-2-3-4*. Silmät toistuvat myös *Jälkiä*-akvarellin puunrungossa. Ne kuuluvat sarjaan, jonka teemana on seikkailu ja retki. Talot, puut, oksat, mustekalat ja nuoret naiset ovat Eeva Peuran yksityiskohtaisten maalausten kestoaiheita. Lisäksi hän kuvaa ihmisen ja eläimen risteytymistä. Kerronnallisuus on tärkeää, ja niin on myös tietty tunnelma, jota hän pyrkii ilmaisemaan. Peuran maalauksissa on usein piirteitä saduista ja luonnosta. Häntä kiehtoo todellisuuden ja mielikuvituksen sekoittuminen, ja juuri tämä yhteensulautuminen tekee hänen maalauksistaan niin intensiivisiä. Peura yhdistelee usein vastakohtaisuuksia ja kontrasteja, kuten viattomuutta ja pelottavuutta tai abjektiota.

Teokset heijastelevat siten tunnelmia maailmasta ja ihmisen suhteesta vajavaisuuteen. Peuran paperiteokset rinnastuvat ilmaisultaan öljymaalauksiin, sillä hän näkee ne luonnosten sijasta eräänlaisina muistiinpanoina.

EEVA PEURA (s. 1982) asuu ja työskentelee Helsingissä. Hän valmistui Kuvataideakatemian maalaustaiteen osastolta vuonna 2011. Peuran töitä on nähty Suomessa useissa yksityis- ja ryhmänäyttelyissä, joita on järjestetty esimerkiksi Forum Box-galleriassa, Galleria Sinnessä (2013) ja Mäntän kuvataideviikoilla (2012). Hän sai William Thuring -palkinnon vuonna 2019.

8. Emma Ainala, *Complicated*, 2017, öljy kankaalle

Lars Göran Johnssonin kokoelma, Turun taidemuseo

Emma Ainalan kaleidoskooppisten ja yksityiskohdiltaan runsaiden maalausten keskusteemoja ovat feminiinisyyden, identiteetti, naisyhteisö ja ihmissuhteet. Hänen teoksensa ovat täynnä merkkejä ja symboleja, viittauksia Instagramin kuvavirtaan, taidehistoriaan, peleihin sekä 1990-luvun Disney- ja Furby-hahmoihin. Myytit ja alakulttuurit kohtaavat, ja asioita voidaan tarkastella monista näkökulmista sen sijaan, että ne puristettaisiin helpotajaiseen muotoon. Ainala käyttää tuotannossaan sosiaalista mediaa sekä aiheena että välineenä. Teoksissa korostuvat vahvasti seksuaalisuus, kuolema, valtasuhteet ja somen kauneushanteet. Lisäksi näkyy uudenlaista eskapismia: pakoa rinnakkaisiin ja virtuaalisiin todellisuuksiin. Tosi ja mielikuvitus sekoittuvat toisiinsa, ja myös aikatasot limittyvät. Taitelija pyrkii tekemään maalauksistaan avoimia kaikille tulkinnoille, jotta jokainen katsoja voisi löytää niistä omia samastumiskohteitaan.

EMMA AINALA (s. 1989) asuu ja työskentelee Savonlinnassa. Hän valmistui Kuvataideakatemiasta vuonna 2013 ja on pitänyt monia yksityisnäyttelyitä eri suomalais-museoissa, sekä ulkomailla mm. Finlandsinstitutetissa, Tukholmassa 2020 ja Kunsthall Charlottenborgissa, Kööpenhaminassa, 2018. Lisäksi hänen teoksiaan on nähty Helsinki Contemporary -galleriassa ja Helsingin taidehallissa.

9. Åke Hellman, *Silmä*, 1966, öljy kankaalle

Yksityiskokoelma

Åke Hellmanin monipuolinen tuotanto on hengeltään realistinen. Hänestä tuli hyvin suosittu muotokuvamaalari, joka teki yli 300 tilausmuotokuvaa. Lisäksi Hellman tunnetaan asetelmistaan. Åke Hellman on kuitenkin hyödyntänyt luomistyössään ja kokeiluissaan monia ismejä ja tyyliilajeja. Hänen surrealistiset teoksensa erottuvat omaleimaisuudellaan Suomen taidehistoriasta, koska niistä välittyy käsitteellinen pohjavire. Silmäteos on ilmaisultaan mystisempi, ja siinä käytetään pelkistetympää kuvakieltä. Surrealistinen sävy pilkisti Hellmanin maalauksista jo nuoruusvuosina, ja se soveltui hyvin myös hänen asetelmamaalauksiinsa. Hellman jatkoi taiteellista työtään hyvin vanhaksi ja alkoi pikkuhiljaa saada ansaitsemaansa huomiota.

ÅKE HELLMAN (1915–2017) oli suomalainen taiteilija ja professori. Hän debytoi taiteilijana vuonna 1939. Hellman asui Porvoossa ja antoi suuren pedagogisen panoksen kuvataiteen ja piirustuksen opettajana sekä Helsingin yliopiston piirustussalin pääopettajana. Hän oli naimisissa taiteilija Karin Hellmanin kanssa.

10. Karin Hellman, *Huuto*, 1971, tekstiilityö

EMMA – Espoon modernin taiteen museo

Karin Hellman kuului urauur-tavin taiteilijoihin, jotka käyttivät kollaasitekniikkaa 1950–1960-lu-vuilla. Hänen modernistiset kokei-lunsa eri materiaaliyhdistelmillä ja ready-made-esineillä laajensivat käsityksiä kuvataiteesta. Hellma-nin suurista ja mielikuvitukselli-sista kollaaseista ja applikaatioista näkyy humanistinen elämänkatso-mus sekä kiinnostus myyttejä ja kertomuksia kohtaan. Hänen tuo-tannossaan on myös abstrakteja ja surrealistisia elementtejä.

Hellmanin teoksissa on leikkisiä modernistisia muotoja, ja niistä löytyy politiikkaa, ympäristö-asioita ja pasifismia. Materiaalit ovat kokeellisia: villatilkkuja, rautaromua, kiviä, savipaakkuja, paperia, tekstiä ja valokuvia. Hellman näki mahdollisuuksia tekstiileissä, joiden parissa naiset olivat uurastaneet vuosisatoja, ja päätyi hyödyntämään käsityötä ihan uudella tavalla.

KARIN HELLMAN (1915–2004) asui Porvoossa ja oli naimisissa kuvanveistäjä ja professori Åke Hellmanin kanssa. Hän opiskeli Taideteollisuuskeskuskoulussa ja valmistui piirustuksen opettajaksi vuonna 1938. Hän debytoi maala-rina Helsingissä vuonna 1939.

11.–24. Maija Albrecht

Taidegraafikko Maija Albrechtin mustavalkoisten ja harmaasävyisten teosten lähtökohtana on se, mikä on aivan lähellä. Hän kuvaa luontoa tarkastelemalla sen yksityiskoh-
tia ja osoittaa ihmisen olevan osa luontoa. Mukana on tunne jostain tunnistamattomasta ja salaperäisestä: alitajunnan suhde todellisiin käsityksiimme ympäristöstä. Kun ihmiselle avautuu lähellä olevien asioiden mielekkyys, samalla syntyy eriskummallinen yhteys kaukai-
siin ja yleismaailmallisiin asioihin. Albrechtin kuvamaailman toistuvia aiheita ovat kasvit ja linnut sekä silmät eri muodoissa – katse tekee kuvasta elävän. Lintu syö marjoja, jotka ovat syntyneet kielonkukista. Kielo kasvaa keväällä, kukkii kau-
niisti juhannuksen aikaan ja tuottaa kukkien kuoltua myrkyllisiä marjoja. Tässä kaikessa on jatkuvasti läsnä kuolema ja se, miten olemme osa kiertokulkua ja toistuvaa rytmiä. Mukana on myös ajatus elämän kaikista ristiriitaisuuksista: kuole-
man jatkuvan läsnäolon rinnalla on eloisaa leikkisyyttä.

MAIJA ALBRECHT (s. 1967) asuu ja työskentelee Inkoossa. Hän on opiskellut Kuvataide-
akatemiassa ja pitänyt näyttelyitä Suomessa ja ulkomailla. Albrecht opetti taide-grafiikkaa Kuvataide-
akatemiassa vuosina 2004–2014. Hänen pää-asiallinen ilmaisu-
keinonsa on kuivaneulapiirros, joita hän vedostaa seitinohuelle japanilaiselle gampi-paperille. Albrecht piirtää kuvansa suoraan kuparilaatalle.

(vasemmalta)

12. *Hertta*, 2006, kuivaneula, chine collé
13. *Rouva*, 2021, esinekooste
14. *Unessa*, 2013, kuivaneula, chine collé
15. *Maski*, 2004/2011, kuivaneula, chine collé
16. *Toisen silmin*, 2013, kuivaneula, chine collé
17. *Poistuminen*, 2009, kuivaneula, chine collé
18. *Minä täällä*, 2017, esinekooste. Yksityiskokoelma
19. *Kevätilta*, 2011, kuivaneula, chine collé
20. *Aihe*, 2009, kuivaneula, chine collé
21. *Nebuloosa*, 2021, kuivaneula, chine collé
22. *Domino*, 2020, esinekooste
23. *Neljäs sisar*, 2021, esinekooste
24. *Linnun helminauha*, 2014, kuivaneula, chine collé
25. *Vaihtoehtoisia tapoja nähdä*, 2016, kuivaneula, chine collé

25. Kaisaleena Halinen, *Solitaire*, 2018, keramiikka, mahonkipöytä

Pelipöydälle on jätetty hauraasta keramiikasta tehty kaksiosainen ihmishahmo. Teos vie ajatukset pasianssiin ja yksinäisyyteen sekä itsensä kanssa painiskeluun. Perimmäinen olemuksemme ei ole itsestään selvä, ja se on myös jatkuvassa muutoksessa. Teos tuo esiin minän jakautumisen mutta herättää myös ajatuksen alitajunnasta. Kaisaleena Halisen veistokset ja installaatiot ovat usein hauraita, ja hän tarkastelee niissä ihmisen haavoittuvuutta, vahvuutta ja valtasuhteita sekä meihin jääneitä jälkiä. Hän leikittelee todellisuuden ja fiktion välisillä rajoilla.

Vaikka kaikki näyttää tavalliselta, jokin teoksissa herättää tunteita siitä, että kaikki ei täsmää.

KAISALEENA HALINEN (s. 1973) asuu ja työskentelee Espoossa. Hän käyttää hyvin erilaisia materiaaleja, kuten marmoria, pölyä, puuta, keramiikkaa, betonia, valokuvia, metalleja, tekstiilejä ja hiuksia, ja myös tekniikoissa on suurta vaihtelua teoksesta toiseen. Halinen valmistui Kuvataideakatemiasta vuonna 2002 ja opettaa siellä nykyisin kuvanveistoa. Hän sai William Thuring -palkinnon vuonna 2013 ja on tehnyt myös julkisen taideteoksen Lohjalle.

26. Axel Antas, *Low lying cloud formation captured*, 2005,
valokuva, Kiasma

Axel Antas tarkastelee käsitteellisesti ja filosofisesti ihmisen pyrkimyksiä saada yhteys ympäristöönsä. Hän saattaa kajota luontoon sitomalla puita tai tuottamalla keinotekoisia pilviä epänormaaleihin paikkoihin ja videoita tai valokuvata tapahtuman. 2000-luvun alussa Axel Antas teki valokuvasarjan, joka kuvaa puistomaisemassa olevia pilviä. Mukana on myös omakuvia, joissa pilvi peittää hänen kasvonsa. Pilvet ovat ylipäättään kiitollisia mielikuvia – ilman pohdiskelussa on jotain elämänmyönteistä. Pilvet häilyvine vesipisara-, jääkide- ja hiukkaskaumineen eivät tunnu enää olevan osa ilmaa. Kun niitä käytetään materiaana, mielikuvitus pääsee soljumaan vapaasti, ja runollisuudessaan pilvet kuuluvat unelmoinnin kannalta kaikkein otollisimpiin asioihin. Pilvivalokuva on kiteytetty tiettyyn tilanteeseen, ja mukana on myös eksistentiaalista pohdintaa olevaisen mysteereistä sekä melankolinen, hiljainen ja odottavainen tunnelma. Se vie ajatukset varhaisen surrealistin René Magritten maalauksiin, joissa nähdään pilviä epätavallisissa tilanteissa.

AXEL ANTAS (s.1976) on opiskellut Lontoon Goldsmith Universityssa. Hän oli Pro Artibuksen Snäcksund-stipendiaattina vuosina 2013–2016 ja asuu nyt Kauniaisissa. Antas käyttää luomistyössään harmaasävyisiä piirroksia, valokuvaa, kuvanveistoa ja videota. Hän on pitkään käsitellyt taiteessaan maisemaa oleskelemalla eri maisemissa sekä videoimalla, piirtämällä ja kuvaamalla niitä. Kyse on paljolti yrityksestä ymmärtää omaa ympäristöä, saada vangittua se ja muuntaa sitä. Antakseen tuotannon tunnusmerkkinä on minimalismi; hän vahvistaa karsimalla.

27. Hans-Christian Berg, *Mind I*, 2004, lasi ja metalli Pro Artibus -säätö

Tämä kova, elohopeanvärinen aivoveistos on kaukana pehmeän-harmaasta fyysisestä aivokudoksesta. Silmät peilaavat sanonnan mukaan sieluamme. Tämän silmättömän aivomuodostelman kiillotettu pinta taas peilaa sumeilematta ympäristöään ja katsojaansa. Katsojasta tulee osa nähtyä maailmaa, ja sielu kuvataan tavallaan pöyhkeinä aivoina. Kuvanveistäjä Hans-Christian Berg on tehnyt kokonaisen sarjan vastaavia aivoja, jotka hän on asettanut näytteille riviin. Osalla veistoksista on hännät, ja osaa ympäröivät karmaisevat kädet. Teoksissa tuntuu yhdistyvän tiede, science fiction ja fantasia. Ne kysyvät, mitä pää ja aivojen muoto voivat kertoa ihmisen älykkyydestä ja kyvyistä ja miten ihminen kytkeytyy tekniikkaan ja aikamme tehokkuuspyrkimyksiin. Entä missä sielullisuus oikeastaan piilee?

HANS-CHRISTIAN BERG (s. Espoossa 1971) tunnetaan siitä, että hän kutittelee aistejamme optisilla illuusioilla ja käyttää materiaaleina etupäässä lasia, akryylimuovia ja metallia. Hänen taiteensa haastaa tavanomaiset näkemisen ja tarkastelun tavat, koska se perustuu materiaalien ja valon yllättävään ja oivalluksia tarjoavaan vuorovaikutukseen. Berg asuu ja työskentelee Inkoossa. Hänet valittiin vuoden nuoreksi taiteilijaksi vuonna 2007, ja vuonna 2009 hän sai William Thuring-palkinnon. Berg on valmistunut sekä Kuvataideakatemiasta että Taideteollisen korkeakoulun keramiikka- ja lasiosastolla.

28. Lovisa Ringborg, *Shapeshifter*, 2017, valokuva
29. Lovisa Ringborg, *Ghost*, 2018, valokuva
30. Lovisa Ringborg, *Dancing Wall, Nesting*, 2017, valokuva

Uni tarjoaa Lovisa Ringborgin maalauksellisissa valokuviissa mahdollisuuden nähdä ja kokea ympäristö ja oma keho eri tavalla. Hänen tuotantonsa johtoihteita ovat rinnakkaiset tietoisuuden tilat sekä valve- ja unetiloiden ja todellisen ja epätodellisen tarkastelu. Monissa hänen kuviissaan on erityyppisiä tekstiilejä. Ringborgia inspiroi barokin symbolikieli, ja hän rakentaa draperauksista kookkaita veistoksia, joissa on lukemattomia muodostumia. Ne saattavat verhota tai suojata kehoja tai muuttua pehmeiden laskosten luolastoksi. Hänen kuvamaailmalleen on tunnusomaista klaustrofobinen ja ajaton tunnelma. Ringborg tasa-painottelee valon ja pimeyden välillä, ja lopputulos saattaa vaikuttaa yhtä aikaa pelottavalta ja miellyttävältä. Ringborgin taideteoksiin liittyy tunne liikkumisesta näiden erilaisten maailmojen välillä tai joutumisesta niiden vangiksi, ja teokset vievät katsojan yhtä aikaa tutulta ja vieraalta tuntuviin ympäristöihin. Niistä tulee portteja alitajuntaan.

LOVISA RINGBORG (s. Linköpingissä 1979) on ruotsalainen taiteilija, joka on opiskellut Göteborgin valokuvakorkeakoulussa. Hän käyttää teoksissaan valokuvaa, videota ja kuvanveistoa. Ringborg tekee mustavalko- ja värikuvia. Viime aikoina hän on tehnyt veistossarjaa vinttikoirista, jotka kuvastavat ihmisen alkukantaisia ja domestikoituja piirteitä.

Ringborgilla on ollut lukuisia kiitetyjä yksityisnäyttelyitä esimerkiksi Tukholman Fotografiskassa sekä Yhdysvalloissa, Etelä-Koreassa ja Sveitsissä.

31. Hilda Hellström, *Portal*, 2016, ruukkusavi
32. Hilda Hellström, *The Pineal Gland*, 2020, kivi, silikonit
33. Hilda Hellström, *Night Visit*, 2019, jesmonite

Kuvanveistäjä Hilda Hellström työskentelee kuvanveiston ja taidekäsityön välimaastossa ja käyttää usein epätavanomaisia materiaaleja, kuten akryylipohjaista jesmonitekipsiä. Hellströmillä on vahva kiinnostus materiaalin luonteeseen ja sen sisäsyntyiseen tarinaan: mistä se tulee, ja millaisia fyysisiä ominaisuuksia sillä on. Useille hänen materiaaleilleen on yhteistä valtavuus. Hellström haluaa näyttää materiaalin syntyprosessin elisen, miltä materiaali näytti nestemäisenä. Paljon huomiota saa myös valuprosessin problematiikka – sen osoittaminen, että kyse on muuntautuvasta materiaalista, jolla on positiivinen ja negatiivinen muoto, kuten reliefissä *Night Visit*. Näin ollen materiaalit näyttäytyvät hänen töissään narratiivina. Hellströmin teoksissa on viittauksia arkeologiaan, geologiaan ja mytologiaan, ja hän kohdistaa huomiota muistoihin ja aikakerrostumiin. *Portaali* ilmaisee jotakin menneisyyden ja tulevaisuuden välimaastosta. Se edustaa virtausta, kuten Herakleitoksen ideaa kaiken muuttuvuudesta. Aikatasoja, tulevaisuutta ja maagista realis-

mia ilmentää silikonikuutio *The Pineal Gland*, jonka keskeltä voi erottaa käpylisäkkeen, eräänlaisen sisäkorvan.

HILDA HELLSTRÖM (s. Göteborgissa 1984) asuu ja työskentelee Kööpenhaminassa. Hän on opiskellut Royal College of Artissa Lontoossa ja sitä ennen Beckmans designhögskolassa Tukholmassa. Hellströmin töitä on ollut näytteillä muun muassa Göteborgin taidemuseossa vuonna 2021, ja niitä on aiemmin nähty myös Helsingin Designmuseossa. Hellström käyttää teoksissaan lisäksi silikonit, lasia ja puuta ja on tehnyt julkisia taideteoksia esimerkiksi Tukholman yliopiston kirjastoon. Hellström on saanut kansainvälistä huomiota projektillaan, jossa on käytetty Fukushimasta peräisin olevaa radioaktiivista savea.

34. Markus Kåhre, *Nimetön*, 1998, installaatio: kylpyhuoneen kaappi, verho ja valaisimet

Markus Kåhren teoksia voi kutsua veistoksiksi tai installaatioiksi, mutta teoksista ei jää mieleen niinkään niiden materiaalisuus. Kuvien sanotaan yleensä kertovan enemmän kuin tuhat sanaa, mutta Kåhren teos tuntuu kaihtavan kaikenlaista kuvakieltä. Teoksen luonne ei toisin tiivisty sanoiksi, vaan se viihtyy parhaiten odottavassa hiljaisuudessa. Teos viestii tavallaan elämän läpinäkyvyydestä ja ajattomuudesta, ja siinä on olennaisinta itse kohtaaminen. Salaperäisyydestä versoo myös selvänäköisyys. Kokonaisuus lähenyy kokeellista teatteriesitystä, jossa lavalla on katsoja. Kåhre käyttää varhaisen surrealistin Marcel Duchampin tavoin valmisesineitä ja tunnettuja ilmiöitä uudessa valossa sekä käsitteellisesti uudella tavalla. Kåhre löytää kauneutta matematiikasta ja logiikasta ja näkee matematiikassa vastaavia esteettisiä arvoja kuin taiteessa; taideteos on sitä parempi, mitä yksinkertaisemmin se toteutetaan, ja yleensä parhaita ovat kaikkien yksinkertaisimmat ideat.

MARKUS KÅHRE (s. 1969) asuu Helsingissä ja työskentelee Espoossa. Hän opiskeli Taideteollisessa korkeakoulussa vuosina 1989–1996 ja Kuvataideakatemi-an kuvanveiston osastolla vuosina 1995–2000. Kåhre on myös opettanut Kuvataideakatemiassa. Hän sai Ars Fennica -palkinnon vuonna 2007. Taiteen lisäksi Kåhre on opiskellut filosofiaa, ja hänen töissään on useimmiten filosofisia ulottuvuuksia. Kåhren taiteelliset tekniikat ovat hyvin vaihtelevia, ja hän on tehnyt myös videoteoksia.

35. Ismo Kajander, *Sinikka*, 2019, esinekooste

Ismo Kajander on itse kertonut *Sinikka*-teoksesta seuraavan tarinan: ”*Sinikka* on ollut minua 15 vuotta vanhemman siskoni nukke. Lapsuudesta asti muistan sen maanneen ullaalla siskoni lähdettyä maailmalle. Itse en sillä leikkinyt! Kun itse vuorostani lähdin lapsuudenkodistani, otin silti mukaani sen, mitä *Sinikasta* jäljellä oli. Olihan se mielenkiintoinen esine. Semmoisena se odotti aikaansa ja paikkaansa – taiteessa? Kerran se pääsi jo piirustukseen, kunnes sai osan kuolemanpelissä, joka syntyi unessa! Mukaan pääsi pari muuta osaansa odottanutta esinettä. Minua ei tarvittu kuin esineiden kiinnityksessä. Ja lasin rikomisessa.”

ISMO KAJANDER (s. 1939) asuu Helsingissä ja Pariisissa. Kajander opiskeli Turun taideyhdistyksen piirustuskoulussa vuosina 1958–1959. Hänellä on takanaan yli 70-vuotinen taiteilijanura, ja hänet tunnetaan kollaaseistaan ja esinekoosteistaan. Kajander kerää esineitä samoillessaan Pariisin käytettyjen tavaroiden liikkeissä ja vanhoissa varastoissa ja muuntaa ne sitten filosofisiksi, hivenen romanttisiksi ja ennen kaikkea kekseliäiksi ja oveliksi esinekoosteiksi. Hänelle taide ei ole abstraktiota, vaan sen tulisi päinvastoin pyrkiä olemaan luonnollinen osa elämää. Kajanderin mukaan taiteella tulisi olla myös yhteiskunnallinen sanoma.

36. Juhani Linnovaara, *Mitä täällä tapahtuu*, 1977,
serigrafia. Turun taidemuseo

Juhani Linnovaaralta nähtiin ensin klassisia maalauksia, mutta niiden tilalle tuli varsin pian persoonallinen tulkinta surrealismista. 1970-luvun lopulla Linnovaaran taide sai laajemman yleisön, kun hän alkoi tehdä grafiikkaa. Linnovaaran teoksissa toistuvat figuraatiiviset ja humoristiset piirteet. Hän liittää teoksiinsa erilaisia elementtejä ja sekoittelee realismia, fantasiaa ja surrealismia. Linnovaaran historiallisissa muotokuvissa on pop-taiteen hengestä kertovia piirteitä: mielikuvituksellisia hahmoja, joita hän on tehnyt myös kolmiulotteisina. Hänet tunnetaan myös katedraalikuviastaan.

JUHANI LINNOVAARA
(s. Hämeenlinnassa 1934) on Porvoossa asuva taidemaalari ja kuvanveistäjä. Hän opiskeli ensin kultasepäksi ja kävi Suomen Taideakatemian koulun vuosina 1950–1953. Linnovaara edusti Suomea Venetsian biennaalissa vuonna 1970, sai Pro Finlandia -mitalin vuonna 1971 ja oli Helsingin juhla- viikkojen vuoden taiteilija vuonna 1978.

37. Kaisaleena Halinen, *En minä aina ole sama*, 2018,
installaatio: keramiikka, hius, puu

Kaisaleena Halisen veistokset ja installaatiot ovat usein hauraita, ja hän tarkastelee niissä ihmisen haavoittuvuutta, vahvuutta ja valtasuhteita sekä meihin jääneitä jälkiä. Hän leikittelee todellisuuden ja fiktion välisillä rajoilla.

Vaikka kaikki näyttää tavalliselta, jokin teoksissa herättää tunteita siitä, että kaikki ei täsmää. Seinäinstallaatiossa keraamiset tytönpäät yhdistyvät lettien avulla eräänlaiseksi elämänpuuksi. Myös tässä kuvataan yleistasolla ihmisen kamppailua itsensä kanssa. Meillä on elämän aikana samassa kehossa monia eri persoonia, ja myös muut voivat nähdä meidät monin eri tavoin. Tästä huolimatta olemme yksi ja sama ihminen.

KAISALEENA HALINEN (s. 1973) asuu ja työskentelee Espoossa. Hän käyttää hyvin erilaisia materiaaleja, kuten marmorina, pölyä, puuta, keramiikkaa, betonia, valokuvia, metalleja, tekstiilejä ja hiuksia, ja myös tekniikoissa on suurta vaihtelua teoksesta toiseen. Halinen valmistui Kuvataideakatemiasta vuonna 2002 ja opettaa siellä nykyisin kuvanveistoa. Hän sai William Thuring -palkinnon vuonna 2013 ja on tehnyt myös julkisen taideteoksen Lohjalle.

Kansikuva: Lovisa Ringborg, *Nesting*, 2017, C-print, 53 x 182 cm

PRO ARTIBUS